

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — 2 „ — „ Na štvrt roka — 1 „ 20 „ <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník, kraj. vyslanec. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielati predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	---

Boj s násilenstvom.

Také veci udaly sa behom týždňa minulého, že by nebol div, keby sa nespokojnosť občanov uhorských vzbúrila až po hranice otvorenej revolúcie.

Ale nebudeme dlho uvažovať nad spáchanými hroznými násilenstvami, podáme vám tu len udalosti tie samé, súdte potom nad nimi vy sami.

Známe bolo každému, že minister Tisza, opierajúc sa na tú svoju «väčšinu» liberálnu, zamýšľal akosi krky vykrútiť všetkej slobode ablegátov. Zamýšľal to preto, lebo chcel oratovať klesajúce panstvo liberálov a zabezpečiť si ho pre seba a pre svojich planými zákonami až na veky. Neodvyslému občanstvu zhnusil sa totiž natoľko celý ten svet liberálny, že sa dal predvídať bezpodmienečne isté padnutie liberálov pri voľbách. Nepozostávalo liberálom teda iné, ako chopiť sa toho najošklivejšieho šliapania zákonov. Asiže šliapať im bolo treba slobodu a zákony nielen na vonkove pri voľbách, ale teraz už aj v samom parlamente voči všetkým opozičným ablegátom.

Špatný plán svoj previedol Tisza na sneme 18-ho novembra. Usrozumel sa vopred s predsedom snemovne, Perczelom, že povestný návrh svoj o revízie stanov snemových násilne dá odhlasovať a nanúti parlamentu. I stalo sa tak. Štefan Tisza ohlásil sa, že ohľadom na súrne práce parlamentárne nemôže sa držať predpisov stanov snemových, ale že odhliadne od týchto odporúča, aby sa jednoducho hlasovalo nad zlovestným návrhom svojim. Nato predseda sne-

movne, Desider Perczel kyvnul na stranu liberálov, ktorí už vopred upozornení boli na budúce udalosti. Na kyvnutie predsedovo povstali razom všetci liberáli a prijali návrh Tiszov. Predseda na to vyriekol, že návrh je prijatý. Po prevedení tohto ešte vytiahol prípis kráľov i dal ho prečítať. Týmto kráľovským prípisom zaklučuje sa terajšia doba parlamentu a zasadania odročujú sa na čas neurčitý.

Všetko, čo sme tu na krátko spomenuli neodohralo sa len tak tichúčko. Opozícia, keď videla, čo sa tu robí, ostala zdesená. Nesmierny krik povstal ako výchor, tak že ani slovíčka nebolo počuť z reči a z výroku predsedovho. Oproti predsedovi svevolnému vybušil vztek v ohromnej miere: gazember! a podobné výkriky len sa tak sypaly na neho zo všetkých strán. Vodcovia opozičných stránok jeden po druhom povstali a osvedčovali, že návrh Tiszov násilne a klamstvom prevedený nikdy za platný uznávať nebudú; potom ale na pokyn istého vodcu opozičného dvíhaly sa pravice ablegátov proti nebu a tu všetci složili prísahu, že zakaiaľ bude Desider Perczel predsedom, zatiaľ že v sneme pojednávajú sa nesmie ...

Pripomenieme dľa hodnoverných zpráv, že liberáli v túto strašnú noc — bolo to o pol desiatej v noci — boli všetci hodne podgurážení. Pred spáchaním opísanej násilnosti boli sa potúžiť i minuli 300 fliaš šampaňského a pokračovali s tým šampaňským i počas povestného zasadnutia. Opoziční ablegáti ale všetci do jedného v svojej najväčšej rozhorčenosti a pri speve nóty Košuthovej vzdialili sa, aby zadržali ešte v tú noc spoločnú poradu, ako obrániť sústavu Uhor-

ska proti takým zjavným útokom násilnickým. — Porada táto opozičných stránok priviedla všetky tie stránky do jedného tábora, ohľadom ďalšieho boju oproti Tiszovi. Vodcovia stránok osvedčil tu, že podržiac si svoje stanoviská a programy, nateraz oproti Tiszovi pôjdu bojovať svorne a jednomyseľne a že ohľadom na tento boj prestávajú medzi stránkami všetky rozdiely. Tak osvedčil Košuth v mene strany neodvysliakov, tak Aladár Zichy a Rakovszky v mene strany ludovej, tak Apponyi, tak Szederkényi a tak ešte aj Hock a Eötvös v mene strany novej, Bánffyho. I zvolili si výkonný výbor, ktorý mal vyhotoviť pamätný spis pred kráľa a druhý spis, ohlas, k národu. Na druhý deň oba tieto spisy boli už uverejnené. Z pamätného pripisu pre kráľa vynímame nasledovné:

«Opozícia ku kráľovi.

Najjasnejší kráľu apoštolský!

Ministerpredsa a predseda snemovne Vašej Jasnosti svätokrádežnou rolou siahli po zábezpekách tej ústavy, na neporušenosť, ktorej Jasnosť Vaša pri svojej korunácii prisahu složila, a ktorá je jediným základom kráľovskej moci Jasnosti Vašej. A učinili to takým spôsobom a za takých okolností, ktoré, ak len nebude nasledovať odpomoc, týkajú sa aj kráľovskej auktority Vašej Jasnosti.» (Tu potom opisuje sa násilné odhlasovanie Tiszovho návrhu, a pokračuje sa:) «Takto utvorené nové stanovú snemové sú dľa práva zjavne neplatné a tak neplatné budú i všetky ďalšie uzavretia, vnesené pomocou týchže stanov. A na túto okolnosť preto musíme vyzvať pozornosť Vašej Jasnosti, lebo — nakoľko by sa na základe neplatných stanov nových predsa pokusilo alebo aj podarilo uzavretia donášať — to by sa také návrhy predostieraly cieľom kráľovského potvrdenia Jasnosti Vašej, ktorým by ani to kráľovské potvrdenie nemohlo dodati platnosti zákonnej, ktoré by teda Jasnosť Vaša potvrdiť nemohla bez urazenia vysokej auktority kráľovskej, bez fažkého urazenia ústavy a bez vyvolania nepredvídaných srážok a zmätkov»

Ale čo máme riecť i o tom skutku ministrapredsedovom, že on v ten istý deň, v ktorom útok spáchaný bol, najvyšší spis vyžiadal si od Jasnosti Vašej ku zaklúčeniu snemovne a toto ihneď po spáchanom útoku aj vyhlásil?

... A vtedy dvojnásobne je vinný ten ministerpredsa, ktorý takto nadožil dôveru Jasnosti Vašej. Vinen je oproti národu, na ktorého ústave urážky sa dopustil; vinen je oproti kráľovi, ktorého vystavil podozreniu takeho spoluúčinkovania, ktoré, jestli by jestvovalo, otriaslo by vieru skladanú prisaha korunačnej, podkopalo by ústavnoprávne a mravné základy moci kráľovskej.

... Otvorenou rečou dľa vnuknutia našej poddanskej vernosti v tomto poklony plnom pripise obraciame sa k Jasnosti Vašej. Kráľovský skutok čakáme ale od Jasnosti Vašej, keď ponížene prosíme Jasnosť Vašu, by ráčila grófa Štefana Tiszu, ktorý stal sa nehodným dôvery, tak národa ako i kráľa svojho jeho úradu zbaviť a spravovanie krajiny rukám ústavu si ctiacim sveriť.

Ktorí v najhlbšej poklone ostávame

Jasnosti Vašej

najvernejší poddani.

Vydal «vodcovský výbor spojenej opozície» z poradi svojej so dňa 19. novembra. Košuth Fsanc v. r. predseda, gr. Albert Apponyi v. r., br. Bánffy Desider v. r., br. Batthyány Tivadar v. r., Karol Eötvös v. r., Ďula Gullner v. r., Ján Hock v. r., Ludovít Holló v. r., Ďulo Justh v. r., Belo Komjathy v. r., Geyza Polónyi v. r., Štefan Rakovszky v. r., Ďulo Sággy v. r., Szederkényi Ferdinand v. r., Ján Tóth v. r., Koloman Thaly v. r., Gabriel Ugron v. r., Vilhelm Vázsonyi v. r., gr. Aladár Zichy v. r., gr. Eugen Zichy v. r.»

V ten istý deň, keď vyšspomenutý pamätný pripis na kráľa upravila spojená opozícia, uverejnila aj ten druhý spis, upravený na národ. Tento spis je písaný tiež vážne a mierne, no predsa ostrými slovami označuje sa v ňom opovážlivosť ministrapredsedu a tak aj predsedu snemového. «Takýto plán len zlodejský rozum mohol vymysleť a ho len ruka zlodejská mohla previesť.»

Oповážlivosť toho hrozného bezprávia bola predsa tak patrná, že aj zpomedzi liberálov takí, čo sú neodvislejší a citlivejší na svoju mužsku časť, odvrátili sa od Tiszu a vystúpili zo strany liberálnej. Doteraz vystúpili ich šestnásť. Sú to takí páni, ako gr. Andráššovci, Károlyovci, potom Wlašič, Darányi, Szemere, atd., tak že na strane

Tiszovej nezostali iba taki, ktorých patentovanými liberálmi menujeme.

Spojená opozícia tedy vyslovila boj spravodlivý a čestný v slobodu ústavy krajiny. Veľmi vážny a preto aj ťažký bude to boj, ktorý dá sa vybojovať len s porozumením a pri pomoci národa celého, ale s národom usrozmeneým dá sa vybojovať iste. Dal by Boh, aby sa boj ten skončil s víťazstvom ústavy našej čím skorej. Prehrali národ boj tento, prehral s ním všetku slobodu občanskú a zabezpečil si pánstvo liberálov a židov nad sebou na veky večné. S hrúzou pomysláme na to, že pri nastávajúcich voľbách snád ešte vždy budú sa nachádzať ľudia ozaj zlodejskí, ktorí budú chcieť otvorene, bezočivo, bez všetkej haňby násilnosť páchať na voličoch, ratujúcich ústavu krajiny. Či ľud vlastiverný bude vstave spokojne znášať samovolné výčiny takých zlodejov i naďalej? Obávame sa, že nie.

POLITICKÉ CHÝRY.

Liberálne shromaždenie.

Cítil nešťastný Tisza hneď po spáchanom výčine svojom, že podujal sa na veľmi nebezpečnú hru s ohňom, ktorá hra môže mu veľmi zle vypáliť. Aby svoj kumšt dajako okrášlil a svojich prestašených prívržencov aby posmelil, dal zadržať tu v Pešti minulú nedeľu liberálne shromaždenie, na ktoré sa i on sám dostavil a na ňom i rečnil. A to vám bolo shromaždenie takéto. Policajti, detektívi (tajní policajti) a dobre platení poriadatelia, ľudí to na viacej sto, mali tú úlohu, aby pripustili na to shromaždenie len takých židov a frajmaurerov, ktorí budú opatrení osobitnými pozvankami.

Keď sa Tiszova garda «vyvolená» zišla na to shromaždenie, detektívi a poriadatelia rozostavili sa medzi to liberálne obecnstvo, aby hneď za horúca mohli prekaziť akékoľvek prejavy nesúhlasu. Voľaktorí rečníci potom oslavovali Tiszu, pri čom stalo sa, že hneď tu, hneď tam ozvala sa protimluva. Ale márne, lebo ochotní sluhovia liberálni zaraz schopili každého protimlúviaceho a odstranili ho von. Po viacerých takýchto prejavoch konečne bolo ticho. Iba naraz v tej tichosti kýchlo sa komusi z celých plúc. Liberáli zprvu sa nafakali a ochotní sluhovia i toho nevinne kýchajúceho násilne odpratali von. To sa už aj samým liberálom príliš smiešne videlo i strhol sa

všeobecný smiech, tak že Tisza, práve vtedy rečníaci, sotva vedel sa dostať zase ku slovu.

Po shromážení liberálov.

Keď sa liberáli rozišli, odchodil aj minister Tisza, pred ním a za ním i okolo neho kváčili detektívi a policajti. Ale sotva prešiel Tisza niekoľko sto krokov natrátil na hromadu ľudstva, ktoré prijalo ho s hlučným abecugom. I kričali mocným hlasom: Dolu s Tiszom, dolu s vlastizradcom!

Ale stráž policajná hustý urobila kordon na oboch stranách ulice, takže ostentujúce obecnstvo nemohlo sa Tiszu ani len zblížiť. Tu niekteri z obecnstva popadli nahromadené na ulici hrba sňahu a začali gule sňahové meľat za ministrom. Keď ktorási guľa trafila ministra do pleca, pozostal, premeral octentujúceho ale na veľký krik týchto ubieral sa zase ďalej a tak sprevádzaný policajtami a vykrikujúcim našho obecnstvom šiel pešo vyše pol hodiny. Ti, ktorí videli takto idúceho ministra, pohoršili sa nad jeho vyzývavosťou, ktorá za jeho okolnosti bola skutočne nemiestna a ktorej každý iný múdry človek bol by sa usiloval vyhnúť.

Plány Tiszovej vlády.

Tisza predbežne nemieni sa poddať, lež pokračovať chce vo svojom násilníckom vladarení pomocou toho nového snemového poriadku klamstvom a násilnosťou odhlasovaného. Na 8. decembra chce zvolať Tisza snem na novo a ponáhľat sa bude, aby mu odhlasovaná bola indemnita na rok 1905. Zasedania tieto trvaly by len za 8—10 dni. Na týchto zasodaniach odôvodnil by Tisza aj svoj návrh ohľadom toho 21 členovho výboru, ktorý mal by sa zaoberať s ustálením nových snemových poriadkov. Po prázdninách vianočných prikróči k pojednávaniu návrhu zákona o ľudovej výučbe. Jestli by toto pojednávanie tiež vyvolalo dlhšie debatty, pomeškať chce asi za mesiac, potom ale dal by rozpustiť snem vo februári, tak že nové voľby padly by na najplnší čas, na mesiac marec. Tisza zamýšľa sa i naďalej brániť pred občanstvom krajinským. Tým cieľom vydať chce zase akysi otvorený list aj svoje poslednie reči, povedané na sneme, že zamýšľa v milion výtiskoch rozhodiť medzi abčanov.

Stoličné voľby.

Nie je div, že niektorí liberálni páni vidiecki badávajú si teraz na vysoké kone a usilujú sa napodobkňovať, ba i prevýšiť svojho arcimajstra, ministra, v prechmatoch a násilnosťach. O nepekných kúskoch týchto pánov zdeľujú nám s viacerých strán, ako i o tom, že ľud náš na mnohých stranách sadá na lep týmto pánom, zvlášte pri voľbách do stoličného výboru. Tak píšú nám z prievidského okresu (dopis ztadiaľ uverejníme budúce) a z trstenského. Zvlášte z Trstenej ponosujú sa na p. slúžneho Csillaghyho, že sa dopustil pri tých stoličných voľbách takých zrejmych nešikovností, ktoré mu naskrze nesvedčia a ktoré dokazujú o ňom, že nenie všetko zlato, čo sa blisť, a že bárs on zvyknul nieraz mlúviť aj hlasom krot-

kého Jakuba, ale veru pri voľbách vyznačuje sa ako až príliš drzoruký Ezau. V Dolnej Lipnici na pr. tento pán dal si jednoducho predvolať (akým právom?) pána učiteľa z Lipnice, aby vraj neopovážil sa vystupovať s programom ľudovým a, aby vôbec nemal žiadnych stykov s tamojšími vodcami ľudovej strany a aby hneď a zaraz vzdal sa písomne svojho kandidátstva. Pán učiteľ, ako človek statočný nechápal tým múdрым rozkazom pána slúžneho a rozumie sa, neodstúpil. Za to mu p. slúžny Csillaghy potom niekoľko hlasov odvrhnuť pri votizácii a voľba previedla sa na liberálny spôsob. Jednemu voličovi poslal na krky žandárov, pre akési klebety, ktoré o frajerkách či o čom mal patričný povedať.

Rusko-japonská vojna.

Zprávy, ktoré dochádzajú z mandžurského bojišťa, predpovedajú so dňa na deň veľkú bitku. No krem nočnej kanonády neudalo sa na bojišti nič zvláštneho. Japonci pokúsili sa minulý týždeň zaujať putilovské vršky, ktoré chránia ľavé krídlo Rusov, no pokus sa im nezdaril, lebo ich Rusi odbili. Japonský front tiahne údajne v dĺžke 60 kilometrov v smere na severo-západ a juho východ od ústia rieky Sa a Hun až po mesto Pönziku, ktoré leží na pravom brehu rieky Taitze. Na tomto mieste koncentrovalo sa Japoncom mnoho čiat.

Na Port-Artur spravili Japonci 17. novembra novší útok, ale sa im ne podarilo. Ruské časopisy spomínajú, že generál Stössel v páde najväčšej núdze utiaha sa do pobrežných pevností a tam vyčká baltickú flottu.

Osobitý zpravodajca ruskej telegrafickej agentúry sdeľuje z Mukdenu nasledovné: Keď sa Japoncom nepodarilo zaujať putilovské vršky, cúvli do Šejsaksi. Japonci opevňujú svoje poscie na celej čiare, ale takmer vždy na darmo.

Z Čifu oznamujú že v noci napádajú patrole z päťdesiat, mužov pozostávajúce čaty, ktoré hádzu do jarkov Japoncov ručné granáty. Rusi utratia údajne denne 70 ľudí, ale Japonci ešte viac.

Spolkové zprávy.

Oprava. Miestnosť «Bud. Kat. Del. Kruhu» nachádza sa ešte vždy na starom mieste (Mária Terézia-tér č. 16.) pri jozefovskom kostole. Teda nie v Óriáš ulici, ako sme to minule písali.

Dňa 27. t. m. popoludní o 5. hod. bude mať Kruh tento mimoriadne valné shromáždenie v miestnosti maďarských kresť. socialistov na rohu Baross a Óriáš ulice (v takzvanom Arany Kakas hostinci). Predmet shromáždenia bude: založenie pohrabného spolku a doplnenie stanov Kruhu.

Dňa 8. decembra prednáša sa «Pasúčka Lurdská» v Katol. Tanonezothone. Vstupného niet. Za program platia hostia 40 hal. Začiatok o 7. hod večer presne.

Z Kat. Del. Kruhu v Prešporke oznamujú, že prešporskí robotníci, najmä Slováci, vo veľkom počte prihlasujú sa za členov delníckeho spolku. Avšak treba tu na-

značiť, že naši ľudia sotva by boli za vec tak oduševnení, keby dp. Ferd. Juriga už dlhší čas nebol medzi nimi kresťanskému socializmu pôdu pripravoval. Správa spolku usiluje sa priláhať robotníkov poučnými prednáškami, vydržiavanými každú nedeľu.

V Kat. Kruhu v Mokromháji bolo dňa 7. t. m. valné shromáždenie. Za predsedu jednohlasne zvolený bol dr. E. Okánik. Výbor zostal starý, ako nový člen zvolený bol do výboru p. kaplán Jozef Novák. Za predsedu mladíkov zvolený bol Pavel Neješchleba.

Krajinský púť do svätej zeme 1905.

Duchovný vodca: Veľk. p. Jozef Škarda, prépošťa v Šaštine.

Výťah z Programmu:

Čas odchodu: Púť pohne sa okolo dňa 4-ho marca roku 1905. (O presnom čase odchodu účasť na púti vezmúci budú zavčasu upovedomení.)

Obsah cestovania: Cesta potrvá 40—43 dní. Príchod zpiatky pred Kvetnou nedeľou.

Smer cesty: Budapešť—Belehrad—Sofia—Carihrad—Smyrna—Rhodus—Beiruth—Damask—Baalbek—Beirut—Haifa—vrch Karmel—Nazarét—Tiber—jazero Genezaret—vrch Tábor—Nazarét—Djenin—Samária—Nablus—(Sichem)—Bethel—Jeruzalem—Betlehem—Sv. Ján—Jaffa—Portsaid—užina Suez—Ismailia—Kairo—Alexandria—Messina—Neapol—Rím—Ancona—Fiume (Rieka)—Budapest.

Ceny zúčastnenia:

Pre skupinu A: I. trieda železnica, I. trieda na lodi 1580 korún (prvotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu B: II. trieda železnica, I. trieda na lodi 1445 korún (prvotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu C: II. trieda železnica, II. trieda na lodi 1255 korún (druhotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu D: III. trieda železnica, II. trieda na lodi 1185 korún (druhotriedne zaopatrenie).

Pre skupinu E: III. trieda železnica, III. trieda na lodi 650 korún (tretotriedne zaopatrenie).

Podmienky zúčastnenia.

Prihlásenie. Na tejto púti — vzhľadom presného ustálenia miest na lodi — najviac 185 osôb môže brať účasť, a síce: zo skupiny A—B spolu 60, zo skupiny C—D spolu 25 a konečne zo skupiny E najviac 100 účastníkov sa môže prihlásiť.

Prihásiť sa možno u duchovného vodcu púte veľkomožného a veleb. pána Jozefa Škardu, prépošťa v Sasváre (Nyitra megye) s vystavenou prihlasujúcou sa listinou do 25. januára roku 1905.

Cestovný list. Každý účastník púte má potrebu na cestovný list (pass), ktorý na hlavnom kapitánskom úrade alebo po okresoch u hlavného slúžnovského úradu si má zadovážiť.

*

Blížšie vysvetlenie podá podrobný program, o ktorý sa treba hlásiť tiež u veľk. pána Jozefa Škardu, prépošťa v Sasváre.

Zadovažujte predplatiteľov pre «Kreštan»-a!

Postavenie židov.

Z dosavádnej krátkej prednášky našej vysvitá, že postavenie židov — mimo našej doby — nikdy nebolo k závideniu, k čomu oni sami dávajú príčinu, lebo tvorili štát v štáte a brojili proti národu, ktorý trpel ich. V starodávnej dobe kdekoľvek sa len ukázali, boli prenasledovaní. Tomuto privlastňujeme ukrutnú a nenávisťou preplnenú kliatbu rabína Šimona beh Johai: «Zavraždi aj najlepšieho goja». A tento krvožiznivý výkrik opätuje Talmud na mnohých miestach.

Nevyslovná nenávisť horí v tých slovách, či oproti kresťanom, či oproti mohamedánom, či oproti pohanom, ale najviac oproti kresťanom, lebo veď pre smrť Ježišovu museli židia blúdiť po svete a podstúpiť toľko potupy a prenasledovania.

Divá nenávisť mnohých židov oproti kresťanom musela mať svoje zlé následky, veď kresťania ich trpeli — z milosti — medzi sebou, oni ich vydržovali, a hľa nevďačníci, chovali sa ku nim ako nepriatelia. Celkom tak ako Talmud predpisuje: Zavraždi aj najlepšieho goja (kresťana.)

Čo by bolo bývalo z tej doby kresťanov, keď by neboli sa bránili oproti zlomyseľným židom? Istotne to, čo je dnes z nás. Rytieri krížových vojní ten rozkaz vydali plukom svojim: «Vyprobujme ostrosť mečov našich na tých, ktorí ukrižovali nášho Pána Ježiša Krista». A pluky této hnali židov do východných krajov.

Svätý Ludevít, kráľ francúzsky roku 1239. z nariadenia Pápeža IX. Gregora spáliť dal Talmud. Pápežovia vydávali encikliky oproti židom. Veľký Ludevít, kráľ náš, vyhnal ich z Uhorska. Zákony strednej doby mimoriadne nariadenia obsahujú v sebe oproti židom, čo o tom svedčí, že akí boli židáci už vtedy. Gregor XIII. ešte aj to zakázal kresťanom, aby židovských lekárov volali k sebe; istotne nie bez príčiny. Pavel IV. a Pius V. určili rúcho židov, aby boli k rozoznaniu. Zo Španielskej utekajú pred inquisitiou; ale v Nemeckej, kde chceli sa upelešiť, tiež mučia ich a stiskajú nohy jejich do tesných a s ostrými klincami vybíjaných číziem. Vyhánajú ich z Anglie, lebo v Yorku udajne ukrižovali jedno kresťanské dieťa; aj Finsko vynese ten zákon, ktorý aj dnes má platnosť, že židák nesmie bývať v tej krajine.

Vo Francúzsku, až do doby Ludevíta XVI. v mestách také mýto museli platiť od seba, ako od lichvy. Nikto nevyslovil sa o nich tak potupne, ako Napoleon I., cisár francúzsky. Roku 1806. pri jednej audiencii toto povedal: Vláda nesmie hladieť ľahostajne na to, ako dostala do rúk dve župy krajiny jedna ošklivá nácia. So židmi tak treba zachodiť, ako s osobitnou náciou, a nie ako s vierovyznaním. Židáci sú raubierni rytieri novej doby; opravdové krdle havranov. Na tých potrebné sú osobitné a prísne zákony. Židáci už v dobe Mojžiša úžerili a utláčali iné národy.»

Slová tieto netreba vysvetlovať, sú oni veľmi jasné. U nás nikto neopovažuje sa tak hovoriť o židoch, ako to urobil veľký Napoleon. Nás liberalizmus veľmi im volká, lebo vie, že bez židov zahynul by.

Nemeckú ríšu cisár veľký Fridrich a Martin Luther bránili oproti raubiernym židom. Za potrebnú vec uznávam dať čitateľom obširný úryvok z diela Lutherovho už aj preto, lebo naši protestanti veľmi volkajú židom, sú s nimi v stálom spojení, a spolu kortešujú a votizujú na liberálnu vládu, len aby aj s tým domázali katolíkov.

Luther takto písal: «O židoch a o jejich cigáňstve». Napomínam kresťanov, aby tak sa varovali židov, ako čerta pekelného, lebo židov práve tak nenie možno priviesť na pravú cestu, ako aj čertov. — Ako mačka chová sa oproti myšiam, práve tak chovajú sa židáci oproti dobrým kresťanom. — Židáci, ktorí vydávajú sa za lekárov, pozbavia kresťanov jak života, tak aj majetku; lebo sú v tom presvedčení, že milú službu činia Jehove, keď kresťanov tajne zamordujú. — Ani dnes nevieme, aký čert doniesol ich do našej krajiny; nikto ich nezdržiava, aby nazpät nešli do Palestíny. Cesta je otvorená, nech idú, my ešte im aj na cestu dáme, len aby sme sa ich mohli striasť s krku, lebo oni sú nám na farchu; takí sú, ako kolera, ako pestis; sú krajinským nešťastím. — Oh, jak milá je pred nimi kniha Esteri! Lebo zodpovie krvožiznivosti, nenávisti, pomsty a vražedelnosti jejich. To si myslia, že preto sú ľud vyvolený, aby mohli pohanov (t. j. nežidov) drhnúť a vraždiť. Ale čo je najhlavnejšie, čakajú Messiáša, aby on s jejich mečmi povraždil celý svet, ako to volakedy s nami robili, a robili by aj dnes, keby vedeli. Preto varuj sa, milý kresťane, tohoto prekiateho a bes-

ného ľudu; lebo preplnený je skúpostou, závišťou, nenávišťou, pýchou, úžerníctvom, nadutosťou a kliatbou oproti nám, pohanom. — Tak sú zlo-myselní, že nielen s úžerou sa zapodieľajú, (o iných hriechoch jejích mlčím) ale vyučujú tomu svojich ako právu, ktoré dovolil im Boh skrz Mojžiša. Preto varuj sa židov a zapamätaj si, že kde oni školy majú, té sú nie iné, ako hniezda čertov, kde zaoberajú sa s nenávišťou, s nadutosťou, s opovrhnutím, s cigánstvom a s potupovaním jak Boha tak aj ľudí, práve tak, ako to aj čerti robia. A pre tú príčinu, kde vidíš alebo čuješ vyučovať žida, nemyslí iné, len to, že vidíš jedného jedovatého hada, ktorý už aj s pohľadom svojim otrávi a zavraždí ľudí. — Aj dych jejích smrdí od dychtivosti po zlate a striebre pohanov, lebo niet pod slnkom skúpejšej nácie akí sú a akí zostanú židáci na večné veky, ako to vidíme na prekliat-om úžerníctve jejích. Pfuj vám tu, pfuj vám tam a pfuj vám všade kde ste, vy prekliatí židáci. Haňbite sa, že tak surovo chvastáte sa s vašou skúpostou. Keby bol dakde jeden sklep v ktorom zápal haňby predávajú, veľmi rád dal by pár zlatý židom, aby šli ta a kúpili si z neho funt, a aby potom namazali si s ním čelo, oči a tvár, bárs nechceli by pomazať s ním bezočivý jazyk a srdce svoje.

Oni chcú byť vladármi celého sveta, aby prekliatí gojimi boli jejích sluhovia; aby im dali zlato a striebro; a aby dali sa povraždiť této hlúpe hovädá (t. j. kresťania.) Židáci už od maličku ssajú do seba jak od rodičov tak aj od rabínov svojich takú jedovatú nenávišť oproti kresťanom a ľahajú ju ustavične, že ona — ako to aj CIX. žalm hovorí — prešla im do krve, do mäsa, do modzgov, do kostí a zostala ona jejích vlastnosťou a životom, a nezmení sa ona nikdy. Obžalovaní boli veľmi často v starodávných kronikách, že otrávilí studne, kradli deti a ich zavraždili, dopychali. Oni síce prisahajú sa, že to nenie tak, ale ja istotne viem, že nechýbí v nich völa k tomu, kde môžu to vykonať, lebo tajne, lebo verejne. Toto dobre si zapamätuj a drž sa dľa toho. Keď židáci spravia volačo dobrého, to nerobia z lásky oproti tebe, alebo za to, aby pomohli ti s tým; ale len preto, aby mohli medzi nami bývať. Srdce jejích také zostane, aké som ho opisal. Ten človek, ktorý nezná čerta, čuduje sa, prečo sú židáci takí nepriatelí kresťanom, veď nemajú

príčinu k tomu, a veď majú od kresťanov veľa dobrodenia. U nás oni doma sú, užívajú krajinu našu, cesty, ulice a rýnky; sú pod našou opaterou a obranou. A nad to všetko, tam sedia pannovníci, radcovia a riaditelí krajiny. Chrápu, majú ústa otvorené a dovolia židom, aby kradli z otvorených mešcov a truhlí; aby s úžerou vy-cicali a odrali, konečne ale sožobráčili ich samých. Peniaze a majetky sú jejích, skrze čo oni sú páni v krajine. Keď jeden kmín ukradne desať zlatých obesia ho; keď zbíja, zotnú mu hlavu; ale žid keď ukradne desať centov zlata a zbíja s úžerou: milší je ako sám Boh, a ešte to povie: «My nepracujeme, ale s postávaním mrhame čas; miesto nás a na nás prekliatí gojimovia musia robiť, ale zato my dostaneme jejích peniaze, s čím my sme páni, oni ale sluhovia.»

Takto písal Luther o židoch viac ako pred štyristo rokmi.

(Pokračovanie nasleduje.)

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdáľíž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trový prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földbitelintézet» v Budapešti.

BESEDNICA.

Poučné rozprávky.

(Dokončenie.)

Petra znepokojovalo dačo. Napadli ho čudné myšlienky. Predsa to bol len hlúpy žart čo Jožo vyviedol. Hľa, koľko strachu narobil nielen Ondrejovi, ale aj jemu. Koľko musel cigániť, ba aj prisahať sa, len aby utíšil nahnevaného súseda. To sa veru nepatrí. Eľahol si, ale sen ho obchádzal. Ráno ponáhlal sa k bratovi, a prosil ho, aby čím skôr napravil chybu, t. j. aby vyčaroval somáre za kone.

Ale Jožo ani počuť nechcel o tom. Vyhováral sa, že keby on to urobil, Kocár znovu by upadol do korhelstva, kdežto on naozaj chce ho vyliečiť z toho. Nech sa pamätá, kedy ztratil kone. A potom, keby aj chcel, nemohol

by mu dať kone nazpät, lebo ich už predal a z peňazí hodne strovil.

Petrovi počalo byť horko. Až izba krútila sa s nim.

— Čo-že? — Teda to nebol žart?

— Pravda že nie! — odpovedal Jožo.

Peter div nespadol od ľaku.

— Počúvaš Jožo, tak ty si kmin. Len jedno slovo poviem, a odvedú ťa žandári.

— Pravdu máš Petre, — ale len nevykonáš to vlastnému bratovi?

Peter nepovedal ani slova; vytackal sa von. So strachom myslel na to, že čo sa stane potom, ak sa dozvedia, kto prekabátil Kocára? Keď aj mlčal bude, ak veľký hriech spácha; ak ale zradí vec, vlastného brata vydá súdu. Kto by si to bol myslel, aký žart prevede Jožo? Chuďák Ondrej! Veru draho zaplatil žart, lebo kone hodné boli 800 korún. Nijako nemôhol utíšiť si svedomie, a darmo lámal si rozum na tom, ako by vec napravil. Zostal pri tom, že bude tajif.

Chýr o somároch rozniesol sa po celej dedine, a každému páčil sa žart. Bolo smiechu. Umlkly všetky klebety, jedine o tom besedovali. Nikto nevedel pochopiť, ako sa mohli obrátiť kone na somáre? No, takéto volačo nestalo sa na svete. Hodno by bolo naznačiť to do kalendára.

Celá dedina sa smiala, len Peter Košovec bol vážny. Darmo spomínaly pred ním čudnú históriu túto, ani sa nesmiel, ani nepovedal nič. Ako čo by sa bol v tú noc, keď viezol sa s Ondrejkom na somároch — vysmiel na celý život. Svedomie ustavične znepokojovalo ho, kdežto Ondrej ako tak zabudol na neprijemnú čaru. Poľ druhu roka minulo od osudného jarmaku toho, za ten čas nielen zabudol, ale aj nahradil si ztratu. Mal z toho ten chosen, že viac nepil. Drahé priučené, ale videl, že bolo mnoho hodné.

Ale čudné! Zdá sa mi, že opilstvo podobné je zo-bráckemu kepeňu; keď ho jeden shodí so seba, popadne ho iný. Aspoň Peter Košovec tak urobil; on upadol do toho, z čoho Ondrej Kocár skrže tak drahý žart vyviaznul. Veru, veru, často nazrel na dno mierky, ako čo by ho bolo nútilo k tomu rozbuřené svedomie jeho. Nič nebolo mu po vôli; nikoho nemal rád; už aj na slnko sa hneval, že svieti. Nohy ale tak navykly mu na krému, že aj vtedy viedly ho ťa, keď ani nechcel.

Chuderka, žena jeho, nevedela čo sa stalo s gazdom. Veď predtým aký bol. Veselý, robotný, triezvy; teraz ale zostal z neho korheľ a darebák. Keby vedela, čo mu je! Ale darmo sa pýta, Peter nepovie ani slova, ba surovo oborí sa na ňu, keď ho prosí, aby bol dobrým.

Ani dedinčania nerozumejú, čo sa porobilo Petrovi. Taký poriadny gazda, ako sa pozabudne. Nech to dlho robí, bude z neho zo-brák.

Ráz ale stalo sa volačo.

Peter povadil sa so ženou, tá dala sa do plaču, sobrala deti a šla k otcovi. Peter schoval sa do krčmy a slopal až do večera. Dievka tiež odišla, paholok ale šiel za gazdom do krčmy. Na môj veru, keby nemal tak do-

brého súseda, aký bol Ondrej Kocár, lichva jeho hladom by bola zhynúla, ale on ju opatroval.

Nastalo ráno, ale Peter ani sa len nehnul z krčmy.

Vtedy šiel za ním Ondrej a pekne prehovoril k nemu.

— Peterko, sused môj, nechaj to tak, čo si začal.

Čo bude z teba a z detí?

— Čo ja dbám! Nech je čo chce! Čo teba do toho?

Ja to veru nenechám, odpovedal podnapitý Košovec.

— Chcem ťa prosiť o volačo.

— Čo to má byť?

— Je tu jeden pán z Nitry, nezaviezol bys ho domov?

— Nie ja, odpovedal Peter hrdo.

— Ale snáď síde sa ti tých pár korún, čo dostaneš za furmanku, namietať Kocár.

— No nedbám. Pre mňa nech dá zapriaľnuť ten pán.

Kocár obrátil sa ku paholkovi, a rozkázal mu aby zaraz šiel domov, a dostavil sa s koňmi pred krčmu.

Paholok mrzuto odišiel, ale neminulo desať minút čo nazpät pripáľil súc celý udychčanáý.

— Ježiš Maria, kričal bez seba.

— Čo sa stalo, pýta sa Košovec.

— Jaj gazdičko, už je po nás, stonal paholok. Aj naše kone obrátili sa na somáre.

— Ba netáraj sprostosti. Doista pálené ti vzalo zrak.

Choď domov a zapriaľni.

— Ale keď sú to somáre a nie kone.

— Čuš, lebo ťa vyobraciam s palicou. Pakuj domov, skrikol Košovec.

Paholok odišiel.

Veru pravdu povedal. Somáre stáli v maštali tam, kde včera kone. Čo mal robiť? Zapriaľhol ich, a na posmech gazdu hnal čez dedinu ku krčme.

Jaknáhle to Košovec spozoroval, div nezahynul od zlosti a haňby. Zapáľil sa v tvári a triasol sa od jedu.

Prítomní smiali sa, len Kocár bol vážny.

Košovec, ako čo by bol vedel, kto ho obrátil na posmech, oboril sa na Kocára.

— Ty lotor prekliaty, to tvoja robota, sypel bez seba.

— Nie tak sused, odpovedal ten pokojným hlasom.

Dobre vieš, že bosorka zvykla obrátiť kone korheľov na somáre. Pamätáš sa, keď si my o tom vyprával?

Na této slová Košovec utíchol. Prišlo mu na um, že dostal nazpät len pôžičku, a že veru zaslúžil túto potupu, veď jeho svedomie tlačia dva pekne kone Kocára. A potom tento pád na to upozorňuje, že je naničhodný korheľ, horší, aký bol sused jeho. Ako čo by bol fažký kameň padol s jeho srdca, a tak rečeno tešil sa, že sa mu to prihodilo. Nová duša ubytovala sa v ňom; novým človekom zostal. Vyšiel von, sadol na voz, chytil opraty a nehladiac na ľudí, ktorí sbehlí sa dívať na tú komédiu, keď sám hnal domov somáre. Keď ich vypriaľhol, šiel pre ženu, pomeril sa s ňou a tá navrátila sa aj s deťmi. A od toho času lepšie žili ako pred tým. Gazdovi na úžitok bola lekcia, ktorú dostal od súseda, nikdy viac nešiel do krčmy, ba ani doma nepil. Ale aj viedlo sa mu dobre. Veď to nenie ináč; lebo len triezvy a usilovný človek pride k volačomu. Kone nevyhľadával, a nebol by ich

prijal, čo by sami boli prišli nazpät. Neraz napomínal deti, aby nikdy nezamlčali hriechy iných ľudí, a aby neboli naničhodní korheli. Poslovenčil: *Fatranský*.

CHÝRNIK.

Roosewelta vdaka. Z Viedne oznamujú, že znova vyvolený predseda Spojených Štátov severo-amerických Teodor Roosevelt poďakoval sa uhorskému kráľovi vo vrelom telegramme za ten vďačný pozdrav, ktorý mu poslal z tej príležitosti, že ho opätovne vyvolili za predsedu.

Čínska cisárovná, ktorá sa volá Čuhsi a ona panuje nad Čínou miesto svojho syna, ktorý je cisárom, po tieto dni slávila 70-ty výročitý deň svojho narodenia. Z tejto príležitosti boly po celej Číne veľké slávnosti. Pred výročitým dňom boly tri sviatky a po ňom budú tiež tri. Cisárovná prísne zakázala, aby jej vicekráli a gubernátori poslali dary, ale ich o to prosila, aby radšej tie peniaze, ktoré chceli obetovať na dary, venovali čínskemu vojsku. Cisárovná z príležitosti narodenia prijala na osobitnom výsluchu v Pekingu vyslancov Rakúsko-Uhorska, Nemecka, Ruska, Belgicka a amerických Spojených Štátov, ktorí oddali cisárovej pozdravy svojich panovníkov. Cisárovná sa poďakuje za pozornosť s tým, že pošle panovníkom svoju podobizeň.

Chýry zo Spiša. V spišskej kapituli dňa 6. novembra zomrel Jozef Hradzsky, kanonik v 78. roku života svojho. Nebohý bol farárom v Žakovcách, v Podhradí a v Novej-Vsi. Vynikal aj ako spisovateľ dejepisný. Večná mu pamäť! — Spišský biskup dr. Alexander Párny 200 korún daroval alumnii levočského gymnáziuma. — Podhradský hlavný slúžny Wyda do penzii pôjde. Po teraz sa dvaja hlásia na tú stáciu: staroveský podslúžny Ernest Vinkler a podhradský podslúžny Alexander Holénia. Volebný boj bude veľmi tuhý; kortešácia sa už teraz začala s obidvoch strán. — V Poprade chytili žandári dňa 2-ho nov. istého Štefana Pelkáča, ktorý už dávnejšie utiekol z Prerova od vojska asice od infanterii. Obliekol sa do civilných šiat a mnohé krádeže spáchal; 13 falošných kľúčov našli uňho. — V Smolniku istý Ján Kočiš dňa 6. nov. na ulici preklal svojho hnevniaka Ďuru Rusňáka.

Bezbožného mordára už chytili. — V Novej-Vsi sa dňa 7. nov. honvédskeho oficier Jozef Hay zavraždil. Prečo to urobil ten nešťastlivý oficier, nevedno; zaiste nemal pevnú vieru. Bože chraň každého od tak potupnej smrti.

Neľudskí poddôstojníci. Vojenský hlavný súd v Koblenzi odsúdil po tieto dni dvoch poddôstojníkov trierského 29. pešieho pluku a síce: Klusmaiera a Albanda. Obidvaja veľmi kruto zachádzali s im podriadenými vojakmi. Klusmaier aj pre ten najmenší priestupok vyzauškoval vojakov, nechal ich za hodiny ležať na zemi, alebo im rozkázal aby behali hore-dolu po schodoch. Niekedy im priviazal hlavu k železnej posteli a potom ich s čizmami kopal do žalúdka. Keď mu sišlo na um, rozkázal vojakom, aby sa vyškrabali na skryne. To isté robil aj Alband s jeho mužstvom. Pre tieto brutálne skutky odsúdil vojenský súd Klusmaiera na rok a Albanda na päť mesiacov do žalára. — V Levoči sa dňa 15-ho novembra asi 16 kňazov zišlo zo Spiša, Sariša a Liptova na poradu ohľadom budovania nového kostola na Marianskej Hore; ustanovili, že sa ten nový kostol už budúcej jari začne stavať. — V Starej-Vsi dňa 12. nov. zomrel svokor tamojšieho okresného sudcu Rudolf Chászár v 84. roku života svojho. Nebohý ako honvédskeho kapitán vzal účasť r. 1848. vo vojne za slobodu uhorskej vlasti. — Blízko obce Zavadka istá žena menom Maria Kohutova zamrzla. — Vo Vyšnej Šuňave 13ročná Zuzanna Jurčik do potoka spadla a sa utopila. — Kúpele Baldóc z blízko Podhradia kúpil budapeštanský advokát Maximilián Szántó za 70tisíc korún. — V Toporcu dňa 14. nov. v noci znovu bol oheň, zhorelo 13 stodol. — V Batizovcák dňa 14. nov, istý Michal Brezko, robotník v tamojšej pálenici do horúcej pomije spadnul, kde sa opravdive uvaril. — Vo Spiši od 12. nov. už opravdivá tvrdá zima panuje, všetko je biele, ľudia už na sánkach chodia. Už dávno sa nezačala zima tak v čas ako toho roku.

Pre spišsko-staroveských pohorelcoch poslal ku mne Cyril Zážitavský z obci Füss (tekovská st.) 1 korunu. Boh mu zaplať. Jakub Bohinský, r. kat. farár.

Vlamská fare. V obci Alsószemeréd (st. hontianska) chceli tieto dni v jednu tmavú noc vojsť do fary viacerí neznámi ľudia. Farár Karol Vizsolajszky stal si ku bráne a presvedčiac sa, že do fary chcú sa dostať podozriví ľudia, nepustil ich dnu a riekol:

— V noci je fara otvorená len pre nemocných.

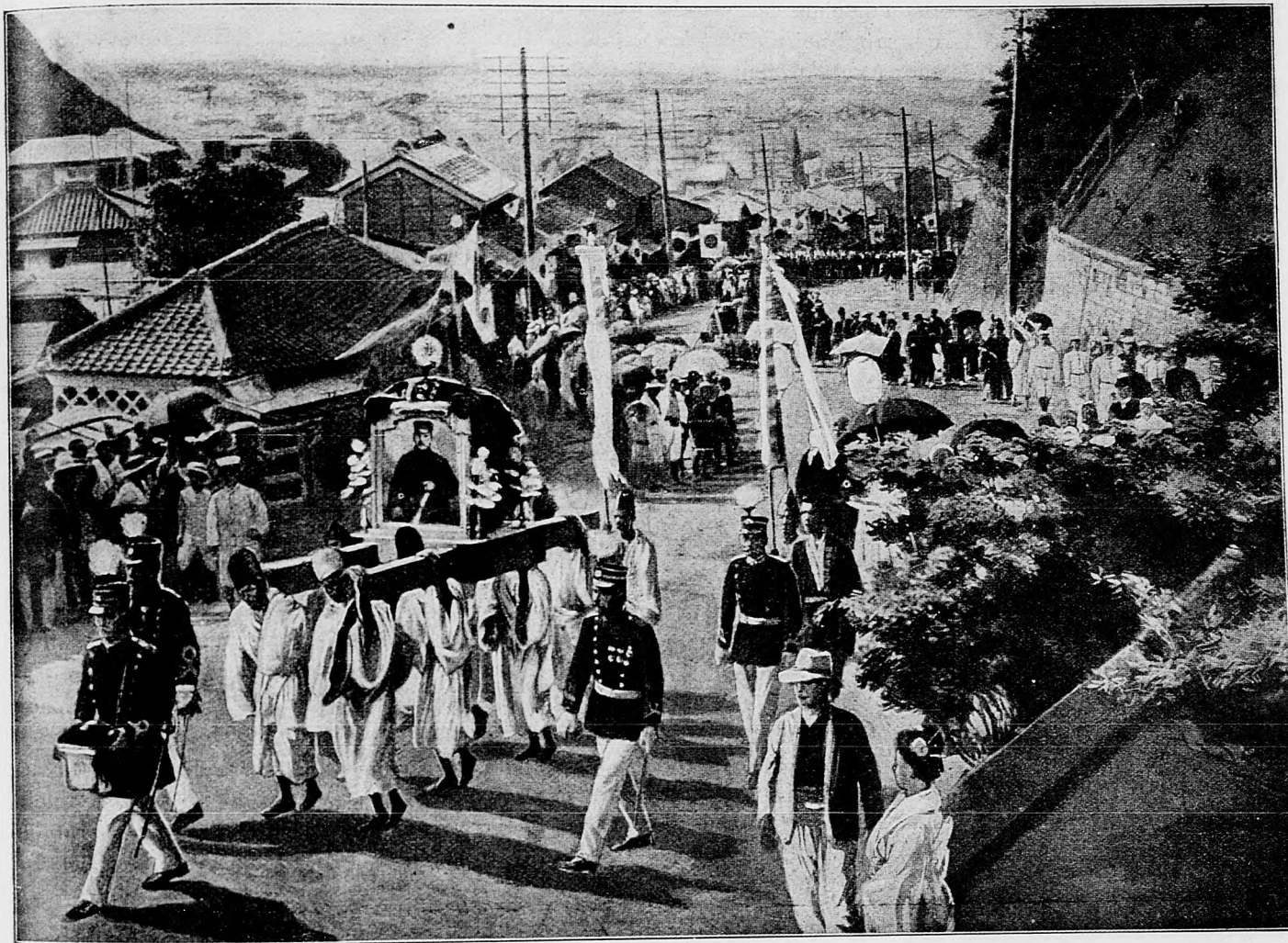
Na to sa farár utiahol do svojej izby, no cudzinci nepopustili. O niekoľko minút začala brána vrzať a kým

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku **«Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utca 2. (svoj dom).** Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatiť, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 $\frac{1}{2}$, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatiť. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dájú vysvetlenie.

farár strhol so steny flintu stálo pred nim viac začíer-
nených vlamačov. Dobrosrdečný kňaz nechcel strelit na
vlamačov a preto vystrelil len do povetria. Na výstrel
sbehli sa obyvatelia obce a vlamačov, ktorí sa dali medzi
tým na útek, pochytili. Na kráľovskom fiškaláte v Ša-
hách potom vysvitlo, že sa dostala do klepeca nebezpečná
vlamačská banda, ktorej sa v stolici všade báli. Hlavou
bandy je Ludvik Lantoš. Nebezpečná banda len v jednej
jeďnej obci, v Peténye spáchale 21 vlámani a krem

ktorá je veľmi chudobná. S plačom sa ponosovala, že
pre veľkú biedu deti nechala na ulici samotné, lebo si
myslela, že sa nájdu takí dobrosrdeční ľudia, ktorí poľu-
tujú malé siroty a dajú im chleba a ošatia ich. Odtedy
však — hovorila ďalej — že už obanovala svoj skutok,
nemohla celú noc spať pre chudiatka a teraz preto prišla,
aby jej ich vrátili. Dobrosrdečný policajný úradník splnil
žiadosť chudobnej ženy a nevezal vec ani do zápisnice.

Aby ste boli istí, že aby ste vždy pri kupovaní

Podobizeň jedného v bitke padnutého japonského dôstojníka slávnostne nosia po uliciach hlavného mesta v Japonsku.

toho bola taká odvážlivá, že v blízkosti hlavného mesta
napadla nedávno viac furmanov, jedného furmana zho-
dila s voza a s dvoma najpeknejšími koníkmi ušla do
Alsószemerédu.

Deti na ulici. V Paríži sa to stalo. V jednej men-
šej ulici utúlilo sa päť drobných detí na rohu jedného
domu. Dlhý čas tam sedeli a dívaly sa na okoloídúcich,
ale keď ich počal moriť hlad, začali plakať. A plakaly
žalostne. Prišli policajti a vzali ich so sebou do policaj-
nej siene. Tam sa ich potom spytovali, že ako sa vo-
lajú, ale deti nevedeli ani svoje meno povedať. Na druhý
deň časopisy sdělily udalosť malých detí a zavčas rána
už sa aj hlásila matka maličkých: vdova Shliperova,

«Mariacellských žalúdkových kvapiek», od desaťročí v
obchode jestvujúce. pri žalúdkových a troviacich ústro-
joch s tak výtečným účinkom vládnúce Brády-ho Maria-
cellské žalúdkové kvapky skutočne aj dostali, v lekárňach
vždy rozhodne a na krátko *Brády-ho žalúdkové kvapky*
žiadajte; tieto sú v červenom papieri zaobalené a na
vonkajšom obraze mariaeelskej svätej Božej Matky, za
ochrannú známku slúžiacej, vlastnoručným podpisom
C. Brády sú opatrené. Blížšie vysvetlenie zdarma a bez-
platne ochotne sdeli *K. Brády*, lekárnik, Viedeň, I. okr.,
Fleischmarkt 1.

Krádež na universite. Štátnemu úradníkovi Štefa-
novi Zachar ukradli na universite zimný kabát.

HOSPODÁRSTVO.

O dochovávaní dobytky.

(Pokračovanie.)

Veľmi dobrá krma je lucerna a ďatelina, lenže treba dávať pozor, aby statok nezdul sa od nej. Bedlivý hospodár jak lucernu tak aj ďatelinu nechá uvädnuť (teda nedá ju za svieža), zmieša ju s jačmennou slamou (jednu tretinu), poreže a tak dá lichve. Tiež sýta krma je a pritom zdravá: ovsený ľadník za zelena. V piesočnatej pôde darí sa mušec. ale ponevác je tvrdý, len pre kone je súci. U nás dôležitá krma je zelená kukurica. Veľkí statkári celé hony sejú s ňou, ba aj na zimu odkladajú. Hoc je to najlacnejšie krma, predsa nedorábajú z nej hospodári naši, koľko by mali. Aj s tým dosvedčujú, že nerozumejú sa veci. Kto seje zelenú kukuricu a chce s ňou dosiahnuť čím väčší úžitok, ten nech mieša k nej piatu čiastku lucerny, ďateliny alebo ľadníku, potom nech to poreže na sečku a tak dáva statku; jak by ale ten od toho mal riedke výkaly, nebude škodiť, keď sa primieša do toho slamenej sečky, plevy alebo úhrabky.

Medzi suchou krmou na prvom mieste treba spomenúť seno; nielen to, ktoré pochádza z lúk, ale aj to je dobré a zdravé, ktoré dorábajú na pažitiach a na prielohách. Dobrota sena od toho závisí, že na akej zemi rastie, jaké trávy sú v nej, kedy ho kosili, či bol dobrý čas pri sušení a konečne ešte i to, či ho na dobrom mieste držali.

Na úrodnej pôde lepšia a sýtejšia tráva rastie, preto takéto seno je cennejšie. Mnoho z tratí seno z dobroty, keď tráva do zrna udrela, to jest zostarela. Lúku vtedy treba kosiť, keď je ona v kvete. Na dobrotu sena má vplyv počasie vtedy, keď je tráva skosená. Zmoknuté seno zostane na farvu plané a vela ztratí zo sily. Zlé je také seno, ktoré na ratkoch alebo v kopách zplesnelo. Seno pokazí sa aj vtedy, keď ho za mokra uložíme do stodoly.

Ten hospodár má sa dobre, ktorý slamu — ponevác má do sýtosti inakšej krme — len na postielanie potrebuje, lenže takéto gazdov u nás pri lampáši môžeme hľadať. U našich hospodárov aj slama slúži za krm, ba u mnohých ani nedostane statok inakšej potravy; že k čomu to vedie, o tom svedčí chudý, slabý a farbavý statok. Je on len kosť a koža. Človek s ľútosťou hľadá naň, najmä keď vidí ho zapriahnutý.

Ražná slama dobrá je na podstielanie, bárs zvykly ju na mnohých miestach porezať na sečku, potom ju miešajú s otrubami alebo s ovsom a dávajú koňom. Žitnú slamu v celkosti dávajú koňom, sekano ovciam a miešano rožnému statku. Ovsená slama viac je hodna ako žitná, a keď je dobrá, radi ju majú kone. Najlepšia medzi

všetkými je jačmenná slama, najmä pre kone je veľmi zdravá. Na sečku porezaná — v zime s burgyňou, v lete so zelenou krmou miešaná — chutí rožnému statku. Zriedka máva malý hospodár pšenovú, ľadníkovú a pohánkovú slamu. Prvé dve rád žerie statok, tretia je súca ale len na podstielanie. Medzi slamy počítam aj steblo (byla, kostrnok) kukurice. Tiež je dôležitý krm. V novšej dobe aj naši hornoviediecki hospodári sadia kukuricu, nielen dolnozemskí. Steblo kukurice tak upotrebíme najlepšie, keď ako sečku dáme ju rožnému statku. Listy použije kôň a ovca. Mimo tohoto má hospodár aj úhrabky. (Najmä ten, ktorý na mašine mláti.) Tieto veľmi rád chrúme rožný dobytok, ba preň dva razy toľko je to hodné, ako seno. Plevy tiež sú dobré, lenže nesmie byť v nich prach. Takéto súce sú na mazanie alebo do surovej tehly.

Spomnem aj tie druhy krmu, ktoré len daktorý malý hospodár pestuje a bez ktorých nevychová hodné hovädo. Toľko aj ten najhorší hospodár má vedieť, že bez obroku nebude mať pekný a mocný statok, a že bez toho ani jedno hovädo nie je vstave konať ťažkú prácu, lebo sily a žilnatosť len od toho nadobudne. Jestli na to sa usilujeme, aby kravy naše mnoho a dobré mlieko maly; jestli zelenú krm čím na väčší groš chceme obrátiť: v tom páde miešať musíme ju so zrnom.

Ponevác malý hospodár lichvu svoju k rozličným cieľom upotrebuje, musí ju krmíť s obrokom. Druhy tejto krmu sú viacnásobné. Žito (pšenicu) preto nedávajú lichve, lebo je drahé. Tam, kde rodí sa veľa raže, tam aj to dávajú statku ako šrot, alebo miešajú k porezanej krme. Na krm ten jačmeň je súci, ktorý nemôžu upotrebiť na lohadzu a v pivovaroch. Takýto dáva sa prascom, ako šrot krmným ošípaným. Najcennejší obrok je ovos; mladý, od cecka odlúčený statok na tomto treba vychovať. Od tohto dostane statok silu, od neho bude zdravý a tučný; na krmienie (to jest aby statok ztučnel) nie je súci, lebo od neho nenie masti (loja) a mäso zostane tvrdé. Tomuto cieľu najlepšie zodpovedá zo šrotovania okrúhla kukurica. Koňom len cez zimu zvykli dávať kukuričný šrot s ovsom alebo so sečkou. Na šrot dobrý je aj bôb, lenže zriedka najde sa taký hospodár, ktorý by ho pohadzova svojej lichve.

Ak hospodár silou-mocou oddal sa na držanie statku, musí mať tým viac zemiakov, burgyne a rozličnej repy, lebo krm tento potrebuje v zime. Kde je chotár piesočnatej pôdy, tam sú zemiaky príliš vzáctne. Surové žerie rožný statok, varené však dávajú ošípaným. Surové zemiaky do vody krájajú, ináč by očernely.

Burgyňa všade je vzáctna, ba bez nej hospodár by ani statok nemohol držať, lebo keď je porezaná, skoro každý domáci statok ju zožerie. Najlepšia je ona predsa pre rožný dobytok. Miešajú ju s úhrabkami a so sečkou, aj 25 kilov zožerie z nej lichva cez deň. Žrebce a ožrebené kobyly rady majú bielu mrkvu. Tieto majú od nej mnoho mlieka.

Mimo tu spomenutej krmu dostáva statok otruby a výpalky. Ražné otruby z vodových mlynov viac sú hodny

ako žitné z parných mlynov. Otruby treba miešať s inou krmou; radi žerú ju ošipané a rožný statok. Za krm slúžia rozličné odpadky a pozostatky fabričných výrobkov, pálenie a pivovárov. Ponevác tieto takrečeno sú neznáme na našich krajoch, tak nebudeme o nich ani pojednávať.

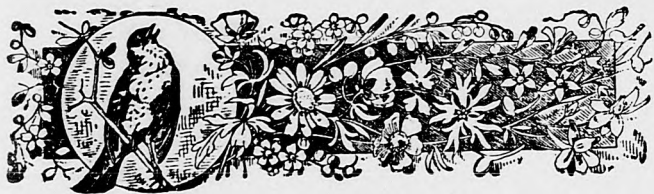
Spomenul som sečku, šrot a otruby, t. j. zhotovenú krmu, s týmto poukázal som na to, že krm treba prichystať z toho cieľu, aby ju statok ľahšie a dôkladnejšie ztrávil. Takto zhotovíme krmu keď ju porežeme, utlačeme, podrobíme a zošrotujeme. Sem patria aj tie spôsoby, keď krm močíme, varíme, obaríme, konečne keď podlejšiu s dobrou miešame.

Myslím nebude škodiť, keď dám na vedomie malým hospodárom, že koľko krmu majú dať denne statku. Pred očima držať treba váhu hoväda. Jak ono váži 100 kilov, zelenej krme 3—4 kilá (zelenej kukurice skoro dva razy toľko, ak sme ju len nemiešali s lucernou). Sena 2 kilá; slamy, úhrabkov (pri obroku) 3 kilá. Burgyne (repy) krájané a varenej 4 kilá. Obroku pol kila; pomýj 3—6 litrov.

Ak kus neváži 100 kilov, tak toľko dekagrammov rátať, koľko kilov váži. Poznám, že jak hovädo váži 500—600 kilov, tak nedáme mu denne 12 kilov sena, ale len 6 kilov a 1½—2 kilá obroku.

Abý teda hospodár mal čím väčší úžitok z chovania ľichvy, potrebný je k tomu dobrý statok, rozumné zaobchodenie, dostatočnosť krmu a dobrá opatera. S múdrou opaterou nielen pekný, ale aj zdravý statok bude mať hospodár.

(Pokrač. nasl.)

DOPISY.

Z Turca.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Vel actený Pán Redaktor!

Ráče byt tak láskavý, týchto pár riadkov v našom obľúbenom «Kreštane» uverejniť.

Jako známo ct. čitateľom «Kreštana» padly v obeť vypuklému požiaru v budove štátnej učiteľskej pripravovne v Kláštore pod Zniovom dňa 19. marca minulého roku nielen hlavná budova pripravovne aj so všetkými kuframi a zásobami šiat a kníh chovancov, umiestnenými na povale, ale aj na susedný chrám Boží, zasvätený k úcte preblahoslavenéj Panne Marii, spolu aj s vežou a so zvonami.

Pokrytie pripravovne, kostola a v slohu gotickom zmenenej veže obstaralo bezodkladne s pozdvihnutím múrov a vonkajším ozdobením týchto s výklenkami a žlabmi miestne slávne univerzitné panstvo, čo majiteľ a patrón, za čo mu farníci s najväčšou povďačnosťou za-

viazaní sú. Podobne vynahradil štát chovancom zapríčinenú škodu.

Teraz ale jednalo sa o nadobudnutie zvonov a o vnútorné opravenie a sriadenie požiarom a dlho trvajúcim daždom porúchaného, nedávno len obnoveného a vymaľovaného stánku Božieho, nakoľko slávny patronát nepovažoval sa povinným byť zaokrýť aj sem poťažné výdavky. Jako teda a zkade zadovážiť tak značné, vyžadované potreby? Od miestnych, zámožných niekdy farníkov bolo nemožno na to počítať, nakoľko títo na predošlé obnovenia možné obety už priniesli. — «Modlime sa a to neprestajne k dobrotivému Bohu a vyzývajme vrúcne preblahoslavenú našu patrónku!» vyzval farníkov v príležitostnej kázni veľadôst. pán Imrich Benišek, vicearchidiakon a miestny farár a môžeme úfať, že tak jako v predošlých časoch, keď tentože chrám Pána podobne požiarom zničený a od inovercov zpusťosený bol, odpomozené bude aj teraz naším túžbam. — Ten chrám, ktorý v pôvodnej čiastke jestvoval už za časov sv. Hippolyta, mučedníka, a ktorý pod sv. Štefanom, naším prvým kráľom, odovzdaný súc mníchom z rádu sv. Benedikta, skrze týchto, jako aj za času panovania kráľa Belu IV., skrze jejich nástupcov a posledne skrze otcov z rádu Ježišovho, medzi ktorými vynikal, tu účinkujúci veľký Peter Pázmány pri stálom podržaní aj terajšieho, oltárneho, zázračného obrazu Matky Božej — rozšírený a ozdobený bol. A hľa, naše modlitby a neunavné námahy nášho vyšmenovaného duchovného otca vyslyšané a tým najprajnejším výsledkom korunované boly.

Okrem miestnych, naši spolufarníci a iní katol. jednotlivci zo susedných i ďalších obcí našej stolice, ba aj z Liptova — medzi ktorými aj mnohí nekatolíci — zdržujúci sa nateraz za svojim povoláním v zahraničí, ba až za veľkým morom, v Amerike, priniesli tak značné obety, že pomocou týchto, jako i s utrženou summou za rozliate zvoný a s obdržanej nepatrnej assekurácie bolo umožnené zadovážiť v pochválne známej dielni Novotného v Temešváre dva nové zvoný 14 a 9 metr. centov ťažké, dva malé bočné oltáre, dať na novo vymaľovať celý kostol i s pôvodnou bočnou kaplnou a opraviť narušený organ. Celý náklad na tieto potreby obnášal do 12.000 korún.

V nedeľu dňa 6. októbra bol požehnaný tento náš skvostne opravený a ozdobený chrám Pána a po tak veľkej túžbe odbývaniu služieb Božích odovzdaný. Obrady požehnanja a slávnostné služby Božie konal tu spomenutý cirkevný hodnostár. V príležitostnej kázni vyzdvihol dejiny tohoto chrámu, priebeh jeho terajšieho zničenia a znovuzrodenia a zakončil so spoločnou najvreljšou vďakou najvyššiemu Pánovi a nebeskej našej Matke za milostivé vyslyšanie našich prosieb, povzbudením dobrodincov k tak veľkým obeťam, medzi ktorými za milú povinnosť drží si pripomenúť v prvom rade nášho spolufarníka a občana z Lazian, zdržujúceho sa nateraz čo kupca v Rusku, pána *Mateja Tatar*, ktorý celý náklad na zvyšné dva zvoný v obsahu 8197 korún niesol, za príkladom tiež tunajšieho rodáka, slávnej pamäti niekdy bi-

skupa nitrianskeho *Jozefa Kluch*, ktorý podobn v roku 1841 na tejto veži požiarom zničené zvony svojim nákladom vyhotovil dal. Zvony tieto ozdobené sú s obrazmi «Najsladšieho Srdca Ježiša» a «Bez poškrvny počatej Panny Marie», s udaním mena dobrodincu a pripadajúcej toho roku Marianskej slávnosti. Pripomenul ďalej aj mená nasledujúcich p. dobrodincov: Ernest Polóni z Tambova 20 korún, Gabriel a Maria Duchoň z Kláštora 4 koruny. Sbiierka Jána Matejko 31 K 50. — **V Chicagu** zo *Zniova*: Ján Martinček 1 dollár, Jozef Surový 3 d., Franc Remenec 1 d., Anna Remenec 1 d., Jozef Meško 1 d., Jozef Martinček 1 d., Ján Petrikovič 1 d., Stanislav Peško 1 d., Georg Piško 1 d., P. Porubský 1 d., Ignác Škultéty 50 centov, Ján Kluch 50 c., Ján Straka 1 d., Jozef Hanzel 1 d., Jozef Straka 50 c., Jozef Škultéty 1 d., Karol Kurhajec 50 c., Jozef Straka ml. 25 c., Pavel Duchoň 2 d., Antonia Kurhajec 50 c., Pavel Polerecký 50 c. *Lazany*: Štefan Černoch 1 d., Mária Sloboda 1 d., P. Šimko 50 c., Fr. Dolinajec 50 c., Vincent Sloboda 1 d. 50 c. *Slovány*: S. Horník 50 c., Johanna Polóni 50 c., P. Haško 50 c., G. Letrich 50 c., Jozef Timko 50 c., Ján Polerecký 50 c., E. Stanecký 1 d., J. Rybárik 50 c., A. Trnovec 25 c., J. Paulik 25 c., F. Feriančík 50 c. *Socovec*: J. Pakán 1 d., F. Frička 50 c., G. Frička 25 c., F. Fekeč 50 c. *Mošovec*: Jozef Žirko 50 c., Jozef Deterec 50 c., G. Bízik 25 c., K. Figa 25 c., S. Skokňa 25 c., G. Gajdoš 25. *Slovenské Pravo*: Mária Dianovský 1 d., Franc Lamoš 25 c. *Sv. Martin*: J. Klimek 50 c., Mária Korbeľ 15 c., G. Rattaj 25 c., J. Kappek 25 c., Karol. Volný 50 c., J. Breštanský 25 c., J. Koričanský 50 c., Helena Novák 30 c. *Ležiachov*: Ján Stekláč 25 c., Jozef Štefko 50 c., Ján Štefko 25 c., J. Šmehil 1 d. *Valča*: Michal Gašpar 25 c. Pavel Bargár 25 c., Jozef Millan 25 c., Georg Gašpar 25 c., Jozef Bargár 50 c., Ján Durčáni 50 c., Jozef Filo 25 c., Mária Matejko 25 c., Ján Sloboda 50 c., Ján Pečner 26 c., Pavel Arkota ml. 25 c. *Polerieka*: Jozef Mazanec 50 c., Jozef Zachar 50 c., Ján Zachar 1 d., J. Korauš 50 c. *Trnovo*: S. Ruttkay 50 c., J. Šuvada 25 c., J. Tomka 10 c., Jozef Javorský 1 d. *Trebastovo*: J. Kubičina 25 c., P. Fujko 20 c. *Príbovec*: J. Šipka 10 c., Ján Šipka 20 c. *Valentová*: P. Szentkereszty 20 c. *Blatnica*: Božena Somora 15 c., S. Junček 25 c., Jozef Bluhušiak 25 c., Mária Hladko 25 c. *Bojnice*: P. Fantura 10 c., J. Šnider 25 c., J. Stanko 20 c. *Z Liptova*: Gustáv Koch 25 c., Kulašinsky 25 c., Suchovský 25 c., A. Rösler 50 c., J. Peterec 25 c. — **V Clevelande**: Anna Šimko 1 d., Miloslav Bargár 1 d., Kuzmáni 1 d., Novák 2 d., Bernát 50 c., Ján Tábovecký 1 d., Jozef Knietel 1 d., Mária Šimko 1 d., Ján Hanzel 50 c., Gabriel Revala 50 c., Pavel Páleš 50 c., Ján Volko 50 c., Michal Stacho 50 c., Ján Keliar 10 c., Matej Országh 25 c., Ján Horvát 25 c., Jozef Urban 50 c., Štefan Tomčáni 50 c., Ján Klucha 50 c., Martin Miklovič 25 c., Adam Katlubiak 25 c., Ján Adamek 25 c., Jozef Ševčík 50 c., Georg Čierny 25 c., Jozef Merič 25 c., Ján Sekerka 25 c., Ján Hodás 1 d., Georg Hodás 1 d., Ján Kluka 2 d., Ján Kmet 50 c., Mária Štefko 1 d., Ján Toček 1 d., Georg Štila 1 d., Ján Országh 50 c., Katarína

Hatec 50 c., Stano Prokša 1 d., Michal Hlaváč 50 c., Ján Kollár 50 c., Michal Keliar 10 c., Ján Krajeciar 10 c., Ján Volko 50 c., Ján Blaho 50 c., Jozef Hanzel 50 c., Jozef Štefko 50 c., Jozef Dubovec 50 c., Ján Braško 25 c., Pavel Stehlík 50 c., Ján Michalec 25 c., Ján Ďurkovič 25 c., Georg Stanecký 25 c., Pavol Veber 50 c., Georg Sekerka 50 c., Ladislav Tomčáni 50 c., Anton Drexler 1 d., Emil Vámoši 50 c., Franc Bartoš 1 d., Jozef Vitko 25 c., Ján Haško 50 c., Jozef Tomčáni 50 c., Ján Keller 25 c., Andrej Vido 25 c., Ján Hynko 25 c., Ján Porubský 25 c., Ján Ďurkovič 50 c., Jozef Gruzman 1 d., Alojz Drexler 50 c., Franc Galinsky 1 d., Ladislav Kužel 1 d., Ján Letrich 25 c., Andrej Miko 50 c., Štefan Deviaty 25 c., Jozef Suchý 25 c., Alex. Palko 25 c., Gabriel Ursini 25 c., Matúš Meriač 25 c., Florian Kadlubiak 25 c., Michal Kaplán 50 centov.

Všemohúci Boh nech odplatí hojne týmto dobrodincem tu i vo večnosti!

Najvрейjšiu svoju vďaku vyslovilo zvláštne vyslanstvo kláštorsko-lazanských farníkov aj predmenovanému svojmu veľadôst. duchovnému správcovi dňa 5 novembra z príležitosti Jeho slávnostných menín. J—a.

Zo spišsko-staroveského okresu.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovné riadky uverejniť v našom obľúbenom «Kreštane».

Veľmi radostnú novinu oznamujem cteným čitateľom «Kreštana».

Dňa 15. novembra mali sme v Starej Vsi voľbu na stoličných výborníkov a vydarila sa nám tak po našej vôli ako zriedka kedy. Ľudia sa tak krásne pridržali svojich kňazov, ako by sa s nimi — chvalabohu — čudná premena bola stala. Pred tromi rokmi prepádli kňazskí kandidáti, ba sotva pár hlasov dostali, teraz ale skvele zvíťazili. Židia a niektorí liberálni panáčkovia aj teraz mali ten plán, že ani jednému kňazovi nedajú zvíťaziť, ale sa prerátali. Ľudia sa veľmi statočne a sebaopovedome držali a tak práve dvaja židia-kandidáti prepádli. Takrečeno všetci voličia — gazdovia zo Starej Vsi, z Matašovec, z Lechnice, z Richvaldu, z Hafky — sa ustanovili a na kňazov hlasovali. Z Haligoviec bolo len päť, ktorí sa tiež dobre držali. Najväčšiu zásluhu majú a najkrásnejšiu pochvalu zaslúžia Lešničaniaí ktorí napriek zimy a obtížnej, ďalej cesty v úplnom počte — bolo ich asi 50 — pešo sa ustanovili na voľbu, aby len kňazom ku víťazstvu dopomohli.

Česť a sláva všetkým tým poriadnym gazdom, že sa nedali prekabátiť, ale krčovite sa pridržali svojich kandidátov! Len sami Lipničania zostali v haňbe, len oni sami išli za židmi — na šťastie ich ale len málo bolo, po svete sú teraz. Nie div však! Lebo im je židovstvo viac, ako kresťanstvo, viac ako všetci kňazia, ba možno viac, ako sám Pán Boh. Folvarčania, ktorých päť bolo — sa tiež statočne držali.

265 voličov sa ustanovilo na voľbu. Kandidátov bolo

sedem. Vyvolení sú: Franc Klein, farár richvaldský s 205 hlasmi; Ján Cseh, farár lešnický s 203 hlasmi; Pavel Gergelyi, komissár z Lipníka s 202 hlasmi a Gašpar Roncheffi, feršter z Červeného Kláštora so 171 hlasmi. Okrem tých dostal Ignác Klein (žid), advokát starovesský 167 hlasov, on ako bývalý stoličný výborník bol predsedom pri voľbe; Ján Gergelyi z H. Hanušoviec 40 hlasov a Izidor Leitmann (žid), rychtár zo Sub-Lechnice 63 hlasov. Ten sa vše pchá, ale sa mu akosi nedarí, aj teraz tri roky prepadnul.

Milí priatelia, keď by sme sa vše tak krásne, tak jednomyselne, tak seba povedome držali, to by sme všetko podľa našej vôle mohli previesť; to by nás nielen židia, nielen liberálni panáčkovia, ale ani brány nekelné neboly vstave premôcť.

S ľudovým pozdravom

Jeden Volič.

Krásny kalendár.

«Posol Svätého Antona, kalendár pre katol. Slovákov na rok 1905.» vyšiel z tlače a sa ct. objednávateľom každý deň rozposiela. Ti, ktorí videli kalendár tento, s milým prekvapením vydávajú o ňom svedectvo to najlepšie. Kalendár tento skutočne zasluhuje všetkej pochvali. Chýrna tlačiareň «Stephaneum» vystavila ho ozaj umelecký. Papier jeho je fajný, nie hrubý ako podošva a predsa mocný. Barvy na obálke jeho sú tak fajn, čistunké a očiam tak milé, že to človeka až prekvapí. Tlačený je novými literami na strojoch najlepších a tak akurátne, ako by každú tú litierku holúbky po jednej boly poukládaly. Na ňom nespatriťe kriklavých tarkavých bariev; on skveje sa svojimi jemnými farbami a celým zovňajškom tak, ako nežná mladucha vo vkusnom odeve pred sobášom. Ešte aj tie oznamy sú bedlive a vkusne tlačené. Nezdá sa byť príliš hrubým, bo jeho papier je nie riedka onuca; a predsa jeho 128 veľkých strán obsahuje mnoho a mnoho potrebného pre kat. ľud čítania. I pre zábavku najdete v ňom rozprávky a žarty s obrázkami. Vôbec obrázky kalendára tohoto — je ich všetkých vyše tridsať — sú kumštovné, jaké len najdokonalejšia tlačiareň je vstave preukázaf.

No a obsah kalendára tohoto tiež nebude mať hany. Sú v ňom mnohé zázraky Sv. Antona vypočítané a všeličo iného k úcte svätoantonskej patriaceho. Máte v ňom aj počasie na každý mesiac predpovedané, akým ho učení hvezdári dľa nebeských zjavov hádajú. Krome toho v jeho «storočnom prorokovi» predpovedá sa počasie a úroda na štyri čiastky roku. V «Kronike» sú opísané dejiny roku 1904. a tak aj vojna rusko-japonská, čo vo viacerých slovenských kalendároch chybuje, kdežto v tomto kalendári najdete aj pekné obrázky o tej vojne. O ľudovej strane, o spolkoch, o katolíckych školách atd., dočítate sa z neho všeličoho pekného.

Kto chcete si obstaraf takýto pekný kalendár, hláste sa oň čím skorej. Najmúdrejšie urobili tí, ktorí sobrali sa viacerí a objednali si razom viac kalendárov, lebo takto dostanú ho o veľa lacnejšie. Ceny kalendára sú:

1 výtisk 60 halierov, 12 výtiskov 6 korún, 50 výtiskov 18 korún. — Peniaze za kalendáre posielajte vopred, poštové trovy platíme si sami.

Jestli dakto objednal viac kalendárov a tiež zpredaf nevie, nechže nám ich čo najskôr pošle nazad na naše trovy, lebo budú nám potrebné pre druhých, aby sme nemuseli dať tlačif druhé z neho vydanie snád na zbyť, ak by nám odpredavači len pozde doposlali nerozpredané kalendáre.

Kto nemáte ešte kalendára, neponáhľajte sa kupovat jarmočných kalendárov — lebo tie vela nestoja — ale nešanujte hlásiť sa o kalendár, čo vám tu odporúčame. Ešte pripomenieme, že riadni predplatitelia noviniek «Posla Sv. Antona» obdržia kalendár za 20 kr., celkom novým predplatiteľom ale tých noviniek, ktorí dpošlú na ne celoročného predplatku dve koruny, pošleme kalendár ten úplne zdarma.

Všetky príhlasy a objednávky ráčte vždy takto adresovať:

«Posol Svätého Antona»
Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Vyzvanie k velebným pánom oltárnym bratom.

Nížepodpísaný obstaral osobitný odtisk modlitby «Verím Boha mojeho živého...» doslovne dľa najnovšieho vydania svätovojeťského «Čítania a Evanj.» s označenými prestávkami, s veľkými písmenami a fraktúrou, aby sa aj tam, kde vyznanie toto viery, nádeje a lásky ešte kňaz po kázni unavený odriekaf musí, zaviesť mohol ten nasledovania hodný zvyk, aby to všetok ľud pomaly, rozjímavave odriekal. Pripojil som ešte fonetickým pravopisom a veľkou latinkou tlačené antifony: Asperges me..., Vidi aquam..., Tantum ergo..., Genitori... tiež aj antifony Panny Marie po popoludňajších službách Božích predpísané. Cieľu primerane a úhľadne vystavené toto tlačivko zasluhuje čo najširšieho rozšírenia po našich slovenských farnostach. Strán má 8, formát taký, že sa aj do menších modlitebných knižiek vmestí. 100 kusov za 4 koruny, franko zasiela patričným na požiadanie dolu podpísaný, alebo knihtlačiareň Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy). Karol A. Medvecký, správca fary. Brehy, posledná pošta Ujbánya (tekovská stol.)

Upozornenie.

Po viackrátovom upozornení našom, opätovne musíme žiadať našich velactených predplatiteľov, aby pri oznámení premeny bydliska nezapomenuli sdeliť nám aj najposlednejšie miesto prebývania svojho, lebo tým činom umožnia nám spešné a akurátne dopravenie časopisu na patričné miesto, kdežto v páde by toto oznámiť zameškali, expedicia naša nenie vstave poslať časopis na novú adresu patričných.

Administrácia.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je :

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt' roka 1 koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Jozef Sunyák v Parndorfe. Také veci môžete sa dozvedieť aj u vás v bársktorom meste. Tu v Pešti majú 60—80 korún a krom toho aj iné výhody. Knižku objednajte si u knihkupca Jozefa Gašparika v Turč. Sv. Martine.

K. V. v Sl. Píšte daktorému z týchto železných kupcov v Pešťbudíne. Kis Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 38. sz. — Michal Treskoň vo Veľkej Bytči (Nagy-Bittse, Trencsénm.). — Juraj Tábovecký v Odese (Rusko)

J. V. v R. Kalendáre možno nám 12 výtiskov len za 6 korún poslať. Po doposlaní obnosu platíme poštové trovy sami.

Ludák K. Z. Soznamy o vyťahnutých lósoch triednej lutrie predavači rozposielajú tým, ktorí si lósy u nich kúpili. Tak ste aj vy mali dostať; ak ste nedostali, tak si žiadajte soznam od toho kupca, kde ste lós kúpili. Odpusťte, my na to nemáme teraz toľko času, aby sme i na také veci mohli myslieť. Jesto inej práce, o ktorú skorej by sme sa mali starať a nenie možno.

Stefan Obselka v M. Kalendáre na «veru» posielame len naším známym.

M. P. v P. Hatvane. Odpíšeme vám listovne. Predplatok obdržali sme.

A. B. Z vášho dopisu niektoré veci museli sa vynechať.

A. Sch. v B. Poslali sme.

Spisy redakcii zaslané.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychodiaci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarňi u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

Nábožne výlevy. Práve teraz vyšlo XI. vydanie. Kniha táto je pre každého katolíckeho kresťana s katolíckym spevníkom k potrebeniu v kostole i doma. Veľkosť 1288 strán. Spísal Andrej Radlinský. Nákladom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Cena neviaz. vyt. 4 kor. 20 hal., viaz. vyt. v koži s mramorezom 5 kor. 60 hal., v koži so zlatorezom 6 korún a chagr. so zlatorezom a spínkov 7 korún, kosteným krížikom a v skvôstnej väzbe 11 korún.

Katolícka Budapešť. Práve teraz vyšla z tlače jedna maďarská knižka pod názvom: «*Katholikus Budapest*». V tejto knižke nájdete dopodrobna opísané všetko to, čo sa len katolíckeho v Budapešti nachádza. Koľko je tu kostolov, koľko kláštorov, kde a kedy konajú sa bohoslužby a v akom jazyku, kde sú katolícke sirotince, útulne, nemocnice, ústavy pre chudobných, kde má sa obrátiť robotník alebo slúžobná: všetko toto a mnoho iného poučného nájdete v nej, Kto je v Pešti neznámy, keď príde sem, kde sa môže v tej alebo v onej záležitosti obrátiť. Preto by bolo potrebné, aby každý duchovný a každý kat. kruh mal túto knižku pri ruke, žeby mohli v páde potreby dobre poradiť takým, ktorým treba je do Pešte cestovať. Knižka táto má 143 strán a obsahuje veľmi mnoho obrázkov o kostoloch, školách peštianskych atď. Cena jedného výtisku je 1 koruna. Hláste sa, čo znáte maďarsky o túto knižku takto: «*Regnum Marianum*». Budapest, VII., Damjanich-utca 50.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podieľovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena vyt. 60 hal. Knižočka formátu malej 8-o na 138 strankách s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižočkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlive pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvrejšie túto dobrú knižočku priateľom ľudu do pozornosti.

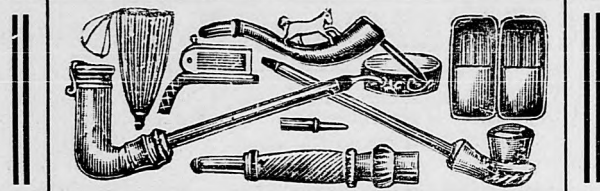
Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K 09.75—10.25, peštianska K 09.70—10.05, belehradská K. 09.65—10.10, banátska (77 kilogramová) K. 09.55—10.05. — *Raž:* K. 7.30—7.50. — *Jačmeň* na krm K. 7.35—7.55. — *Ovos:* prvotriedny 7.10—7.35, druhotriedny 6.95—7.10. — *Kukurica:* K. 7.35—7.50. — *Repica:* K. 11.50—12.00. — *Prosó:* K. —. —.

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15.40	15.10	14.70	14.20	13.80	13.50	13.00
			č.	7	7½	8	
			K.	12.50	11.10	6.90	

Radost' fajčiarov!

Všetkých 10 kusov tu udaných fajčiarskych predmetov zašlem len za 2 zl. 30 krajciarov:

1 kus z umeleckého tajtiku a v najkrajšej podobe zhotovenú fajku, na ktorej je vrchnák z čínskeho striebra; 1 kus k nej prisluchajúci pekný zdravotný pipasár; 1 kus z pravého tajtiku špičku na cigarety, s bernštajnovým cuclikom; 1 kus trváci, fajný mechúr na dohán; 1 kus fajnej schránky na cigary; 1 kus krátkej domácej fajky; 1 kus k nej súci dobrej vône zdravotný pipasár; 1 kus náširoj vačkového ohňa, fajnej takovosti; 1 kus popolnice s peknými podobami; 1 kus vačkový nôž s 2 rezivami ocelovými, k nemu prisluchajúcejimi.

Všetkých 10 kusov len za 2 zl. 30 kr.

Objednať možno za vopred poslané peniaze alebo na dobierku

J. H. RABINOVIC, Vieden, VII., Lindengasse č. 2/14.
trieda fajčiarskych predmetov.

Žiadajte si cenník.

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný ceník, ktorý viac než 600 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov

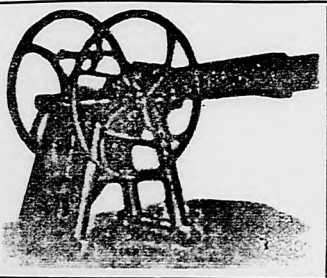
HANNS KONRÁD

I. hodinová fabrika a exportní obchod

BRÜX No. 856. (Česko.)

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mláťačky s ocelovými guľičkovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dla najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje na siatie**. **Pluhy**, **brány**. **Stroje na rezanie kapusty**. **Mač-**

kadlá na syr, borievky a na hlynu. **Zeľzné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a **stroje na lámánie stromovej kôry**.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).

Pozor gazdovia!

Kto chce lacné a dobré benzínmotory kúpiť, silné od jedného až do dvadsať koňskej sili, pritom aj odobera všetky motorové popravky, nech sa hlási u Jozef Martinovicsa mašinist, Maniga, Nyitramegye.

Opravená elektrická vačková lampa.

Po pritlačení jedným prstom vydáva jasné elektrické lúče. Úplne nebezpečná! Sila svetla je 2 1/2 voltov. Sila svetla je úplne neodvislá od vetra a od počasia, snahu alebo dažďa. Cena jednej úplne opatrenej vačkovej elektrickej lampy je 3 koruny, so zväčšujúcou čočkou 4 kor. Náhradná battery 1 kor.

POZOR: Ne-kupujte bezcenné napodobneniny, my dobre stojíme, zakiaľ by náhradná battery musela byť potrebná, za tri mesiace svetlo vydávajúce. Jedine hotové zariadenie. Rozposielala sa na dobierku cestou F. Schwartz, elektrický-rukodelný dom. Viedeň. IX/4. Sechschimmelgasse 23/G. prízemie.

Na 90-dňovú próbu

zašlem každému nové, **Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Remontir-hodinky**, s peknou reliážkou a schránkou za

2 zl.

poštovou dobierkou.

Najprihodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. **S trojročnou písomnou zárukou**. V páde

nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. **Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf**

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spoľahlivý a statočný zaopatrovateľ

Vieden, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padateľov.

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.